

บทที่ 3

ระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติ

3.1 ระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติของธนาคารในต่างประเทศ

เนื่องจากบริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติ (Automatic Payroll Service) ที่ธนาคารพาณิชย์ของไทยใช้อยู่ในขณะนั้นเป็นระบบที่พัฒนาจากระบบธนาคารของอังกฤษและอเมริกา ดังนั้น จะได้กล่าวถึงระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติของธนาคารอังกฤษและอเมริกาเป็นพื้นฐานความเข้าใจไว้ก่อน

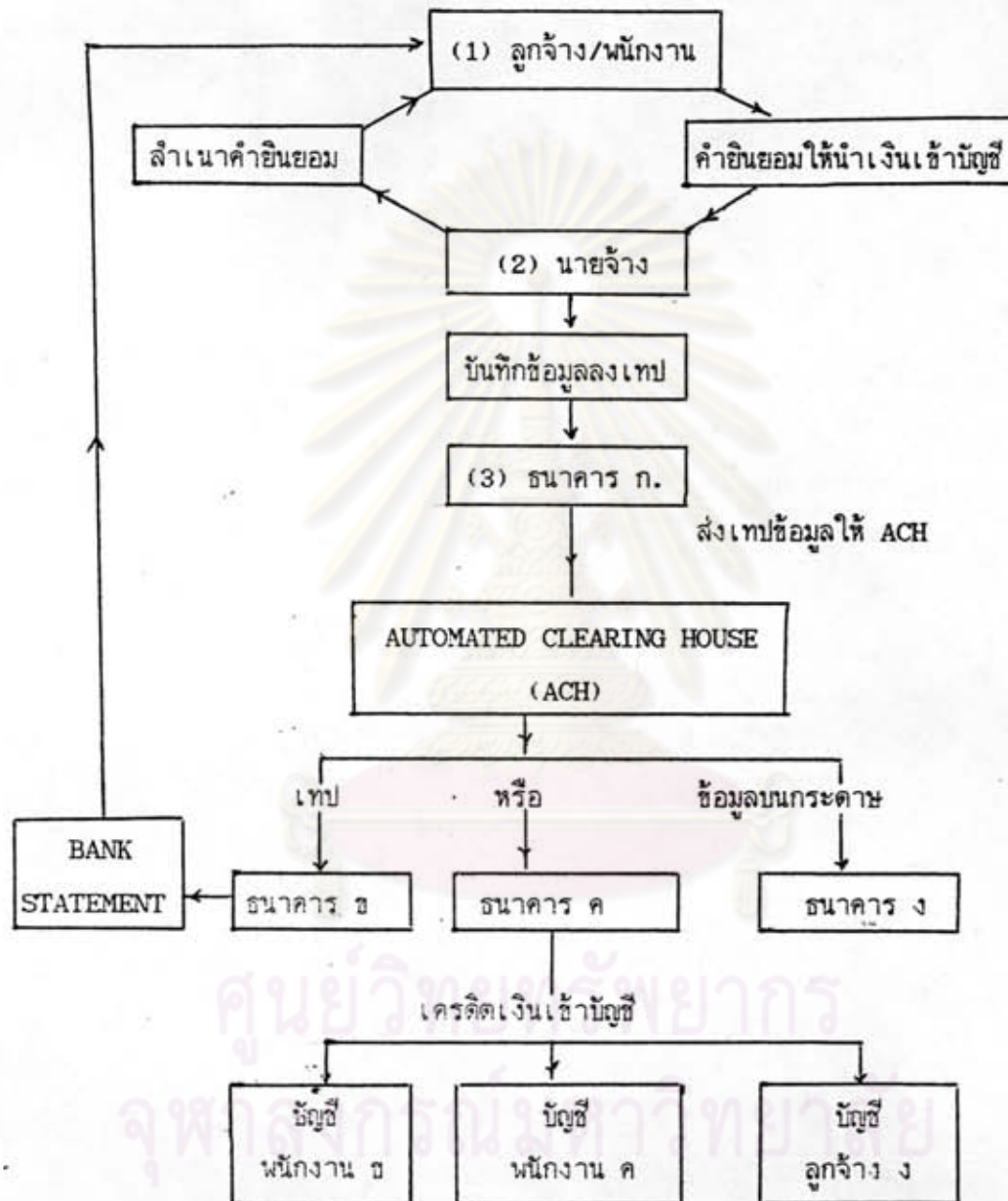
การจ่ายเงินเดือน โดยการโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับโดยตรง โดยไม่ต้องใช้เช็ค หรือนำเงินสดมาฝากเข้าบัญชีนั้น บริการดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในประเทศอังกฤษว่า Bank Giro Credit และในอเมริกาเรียกว่า Direct deposit ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังนี้ (แผนภูมิที่ 3.1)

จากแผนภูมิอธิบายการทำงาน ได้ดังนี้

1. บริษัทและพนักงานจะต้องมีการตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่าจะจ่ายเงินเดือนและค่าแรงให้ โดยการฝากเงินเข้าบัญชีให้พนักงานโดยตรง
2. บริษัทจะบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเงินเดือน/ค่าแรง ที่จะจ่ายลงใน Magnetic tape และส่งให้ธนาคาร ก.
3. ธนาคาร ก. จะตรวจสอบความถูกต้องจากข้อมูลที่ได้รับ แยกข้อมูลพนักงานที่มีบัญชีเงินฝากอยู่กับธนาคาร ก. ออก เพื่อดำเนินการเข้าบัญชีให้ จากนั้นจะบันทึกข้อมูลส่วนที่เหลือลงใน Magnetic tape และส่งให้กับ ACH
4. ACH จะทำการตรวจสอบยอดความถูกต้อง แยกประเภทพนักงานบันทึกลงใน Magnetic tape ของแต่ละธนาคาร และส่งให้กับธนาคารนั้น ๆ และทำการหักบัญชีกันระหว่างธนาคาร ณ ธนาคารกลาง
5. ธนาคารต่าง ๆ ที่ได้รับ Magnetic tape จะทำการตรวจสอบความถูกต้องและนำเงินเข้าบัญชีให้พนักงานที่เป็นลูกค้าของธนาคาร แต่ละรายการจะแสดงให้เห็นในรายงาน (Bank Statement) ที่ส่งให้ลูกค้า/พนักงานประจำงวดนั้น ๆ

แผนภูมิที่ 3.1¹⁴

แสดงวิธีการดำเนินงานของ Bank Giro Credit และ Direct Deposit

¹⁴ ปิยะรัตน์ ศุภะนันท์ "การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้าง และระบบการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และอเมริกา," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 44.

Bank Giro Credit หรือ Direct Deposit เป็นบริการที่มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผากเงินเข้าบัญชีของผู้รับที่มีบัญชีอยู่ในธนาคารอื่นหรือสาขาของธนาคารอื่น หรือธนาคารเดียวกันแต่ต่างสาขา
2. จ่ายเงินเดือนและค่าแรงเข้าบัญชีของพนักงาน
3. จ่ายเงินปันผลและดอกเบี้ยเข้าบัญชีผู้รับเงิน
4. จ่ายเงินตามโครงการอื่น ๆ และโครงการของรัฐ

ในประเทศอังกฤษระบบ Bank Giro Credit อำนวยความสะดวกในการโอนเงินให้แก่ทั้งผู้ที่เป็นลูกค้าและไม่ใช้ลูกค้าของธนาคาร โดยใช้ฟอร์มของ Bank Giro Credit ในการโอนเงิน ธนาคารจะได้รับคำสั่งให้เครดิตบัญชีของผู้รับเงินที่มีบัญชีอยู่ที่สาขานั้นหรือสาขาอื่นหรือธนาคารอื่นก็ได้ บุคคลที่มีบัญชีได้รับการเครดิต อาจจะเป็นบุคคลที่นำเงินมาโอนฝากเข้าบัญชีของตนเอง

ส่วนใหญ่ลูกค้าของ Bank Giro Credit จะเป็นบริษัทซึ่งทำการจ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าแรง โดยบริษัทจะจัดทำข้อมูลสรุปเกี่ยวกับพนักงานส่งให้ธนาคาร และบริษัทที่โอนเงินจะอนุมัติให้ธนาคารหักบัญชีของตนเท่ากับจำนวนเงินโอนทั้งหมดโดยอัตโนมัติหรือโดยการจ่ายเช็คให้ธนาคารเป็นจำนวนเท่ากับยอดรวมทั้งหมดของเงินโอน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การใช้ Direct Deposit แตกต่างจากระบบ Bank Giro Credit เล็กน้อยในด้านที่ผู้ที่ให้บริการประเภทนี้จะได้แก่บริษัท หรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีระบบการจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก ดังนั้นบุคคลธรรมดาจึงใช้บริการประเภทนี้ไม่ได้ นอกจากนั้น การฝากเงินในธนาคารหนึ่ง เพื่อให้ธนาคารโอนไปเข้าบัญชีของผู้รับในอีกธนาคารหนึ่งนั้นในประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่สามารถกระทำได้

3.2 ระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติในประเทศไทย

เนื่องจากบริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติที่ธนาคารพาณิชย์ของไทยนำมาให้บริการลูกค้าอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากบริการ Bank Giro Credit ของอังกฤษและ Direct Deposit ของอเมริกา ดังนั้นวิธีการและขั้นตอนโดยรวมแล้วจึงคล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันตรงที่ในประเทศไทย ยังไม่มีศูนย์หักบัญชีอัตโนมัติ (Automated Clearing House / ACH) ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำข้อมูล จากธนาคารหนึ่งไปสู่อีกธนาคารหนึ่ง ดังนั้นในปัจจุบันนี้บริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติจึงมีข้อจำกัดอยู่ว่าลูกค้าผู้รับเงินเดือน/ค่าจ้าง จะต้องมี

บัญชีประเภทใดประเภทหนึ่งอยู่กับธนาคารผู้ให้บริการ ซึ่งต่างกับระบบในประเทศอังกฤษ ซึ่งสามารถใช้บัญชีของธนาคารใดก็ได้

การแสดงระบบขั้นตอนของบริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติจะใช้วิธีการของธนาคารไทยพาณิชย์เป็นตัวอย่างทำความเข้าใจ ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ของธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นระบบที่เรียกว่าระบบรวมศูนย์ (Centralization) กล่าวคือ มีศูนย์คอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลางประมวลผลอยู่เพียงแห่งเดียว ข้อมูลต่าง ๆ ทั่วประเทศจะถูกส่งหรือรับคำสั่งจากศูนย์กลางเพียงแห่งเดียว ธนาคารพาณิชย์บางแห่งเช่น ธนาคารกรุงไทย จะใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์ย่อย (Decentralization) ตั้งอยู่ตามสาขาต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามขั้นตอนและวิธีการก็ยังคงคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย

การทำความเข้าใจถึงบริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติจะกล่าวใน 3 ประเด็น คือ

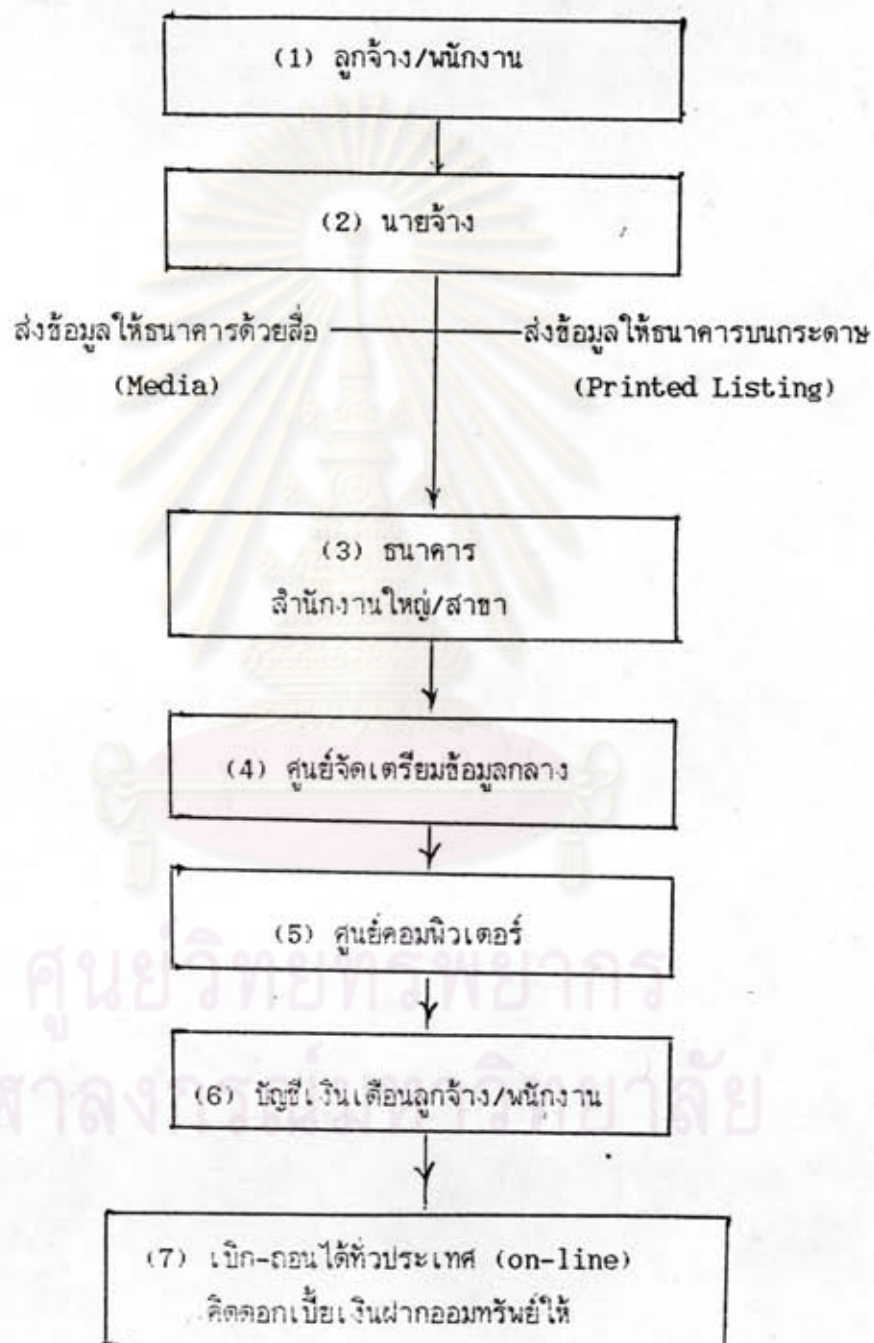
1. ระบบวิธีการของบริการ
2. ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบต่อบริการอื่น ๆ
3. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากบริการทั้งในแง่ของธนาคารและผู้เกี่ยวข้อง

3.2.1 ระบบวิธีและวิธีการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติของธนาคารพาณิชย์

ระบบและวิธีการจะคล้ายกับ Bank Giro Credit ของอังกฤษ และ Direct Deposit ของอเมริกา ดังได้กล่าวมาแล้ว เพียงแต่ขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ จะอยู่ที่ธนาคารผู้ให้บริการเป็นส่วนใหญ่ เริ่มตั้งแต่การรับข้อมูลจนกระทั่งการนำเงินเข้าบัญชีให้หน่วยงานผู้รับเงินเดือน แต่ละราย การอธิบายวิธีการในการให้บริการ ให้เข้าใจง่ายขึ้นโดยพิจารณาแผนภูมิ 3.2 และ 3.3 ประกอบคำอธิบาย ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3.2
ระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติของธนาคารพาณิชย์ไทย

แผนภูมิที่ 3.3

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการนำเงินเข้าบัญชีลูกค้า

(1) เจ้าของ บัญชี	(2) ศูนย์ คอมพิวเตอร์	(3) ศูนย์จัด เตรียม ข้อมูล	(4) ธนาคาร	(5) นายจ้าง	(6) ลูกจ้าง พนักงาน	รายละเอียด
					1	1. ลูกจ้าง/พนักงาน ที่ทำการตกลงกับ นายจ้าง ให้มีการโอนเงินเดือน/ค่าจ้าง เข้าบัญชีเงินฝากประเภทใดประเภทหนึ่ง กับธนาคารที่นายจ้างกำหนดให้ และ แจ้งหมายเลขบัญชี (Account Number) ให้นายจ้างทราบ
					2	2. นายจ้างจะส่งข้อมูลลูกจ้างให้ธนาคาร ณ ซึ่งตนมีบัญชีอยู่ เพื่อจัดสร้าง File ข้อมูลของลูกจ้างแต่ละคนไว้ก่อนจ่ายเงิน เดือน 3 วัน นายจ้างจะส่ง Computer Media หรือ Printed Listing พร้อมด้วยรายละเอียดข้อมูลให้กับธนาคาร
					3	3. ธนาคารสาขา/สำนักงานใหญ่ซึ่งรับข้อมูล จากลูกค้า จะทำการตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลที่จะทำการโอนว่าถูกต้องหรือไม่ เสร็จแล้วจัดส่งให้ศูนย์จัดเตรียมข้อมูล ของธนาคาร
					4	4. ศูนย์จัดเตรียมข้อมูลจะทำการจัดเตรียม ข้อมูลที่ได้รับให้เหมาะสมที่จะใช้กับระบบ คอมพิวเตอร์ของธนาคาร โดยการแปลง ข้อมูลที่เป็น Printed Listing ให้เป็น ข้อมูล Computer Media แล้วส่งให้กับ ศูนย์คอมพิวเตอร์ของธนาคาร

(1) เจ้าของ บัญชี	(2) ศูนย์ คอมพิวเตอร์	(3) ศูนย์จัด เตรียม ข้อมูล	(4) ธนาคาร	(5) นายจ้าง	(6) ลูกจ้าง พนักงาน	รายละเอียด
						<p>5. ศูนย์คอมพิวเตอร์จะนำข้อมูลบน Computer Media เข้าเครื่อง ออกรายงานต้นฉบับ (Edit) แล้วส่งให้สาขาหรือสำนักงานใหญ่ ต้นสังกัดของลูกค้า เพื่อทำการตรวจสอบ/ แก้ไข พร้อมกับส่ง Computer Media และรายงานอีกชุดหนึ่งให้กับศูนย์จัดเตรียม ข้อมูลเพื่อเป็นสำเนาหลักฐาน</p> <p>หากมีการแก้ไข ธนาคารสาขาหรือ สำนักงานใหญ่จะแจ้งรายการแก้ไขแก่ ศูนย์จัดเตรียมข้อมูลกลาง ซึ่งจะจัดการ แก้ไขก่อนมีการโอนเงินเข้าบัญชีของ พนักงาน/ลูกจ้าง</p> <p>6. ศูนย์จัดเตรียมข้อมูล รับ Computer Media และรายงาน Edit ไว้ เมื่อ ถึงวันที่จะต้องจ่ายเงินเดือนจะแจ้งแก่ ศูนย์คอมพิวเตอร์</p> <p>7. ศูนย์คอมพิวเตอร์ เมื่อได้รับแจ้งจาก ศูนย์จัดเตรียมข้อมูล จะโอนเงินเข้า บัญชีลูกค้า/พนักงาน โดยอัตโนมัติ เอกสารหรือรายงานต่าง ๆ ศูนย์คอมพิวเตอร์จะเป็นศูนย์กลางในการประมวลผลให้ออกรายงาน ณ สาขาปลายทางด้วยเครื่อง PC ในวันทำการถัดไป</p>

(1) เจ้าของ บัญชี	(2) ศูนย์ คอมพิวเตอร์	(3) ศูนย์จัด เตรียม ข้อมูล	(4) ธนาคาร	(5) นายจ้าง	(6) ลูกจ้าง พนักงาน	รายละเอียด
			8 	9		8. ธนาคารสำนักงานใหญ่/สาขา ดึงสังกัด ของนายจ้าง จัดส่งรายงานการโอน เงินเดือน/ค่าจ้าง เข้าบัญชีให้นายจ้าง 9. นายจ้างรับเอกสารเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ปัจจุบันธนาคารขนาดใหญ่ที่มีระบบธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติ แก่ลูกค้าของธนาคารได้ทั่วประเทศเกือบทุกแห่ง ที่มีเครื่องบริการเงินด่วน เอทีเอ็ม ตั้งอยู่ เพราะเหตุที่ผู้รับเงินเดือน/ค่าจ้างมีความสะดวกที่จะทำการเบิกถอนจากตู้ บริการเงินด่วนมากกว่าการไปติดต่อกับธนาคารโดยตรง อาจจะกล่าวได้ว่าลูกค้าทุก ๆ รายที่ใช้บริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติ จะเป็นลูกค้าบัตรบริการเงินด่วนของธนาคารด้วยก็ได้ เพราะนอกจากสามารถเบิกถอนจากตู้บริการเงินด่วนของธนาคารที่ตนรับเงินเดือนอยู่แล้ว ยังสามารถเบิกถอนจากตู้ของธนาคารอื่น ๆ ในเครือข่าย (Pool) ได้อีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันระบบเครือข่ายตู้เอทีเอ็ม มีอยู่ 2 เครือข่าย คือ BANKNET ของกลุ่มธนาคารกรุงเทพ และ SIAMNET ของกลุ่มธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งมีปริมาณตู้และบัตร เอทีเอ็ม ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 จำนวนตู้ และบัตร เอทีเอ็ม กลุ่ม BANKNET

ธนาคาร	จำนวนตู้บริการเงินด่วน	จำนวนบัตรบริการเงินด่วน
1. กรุงเทพ	222	1,800,000
2. กรุงไทย	261	1,600,000
3. เอเชีย	23	90,000
4. ไทยทู	28	75,000
5. แหลมทอง	3	4,000
6. นครธน	8	28,000
7. กรุงเทพพาณิชย์การ	5	3,000
รวม	550	3,600,000

แหล่งข้อมูล : หนังสือพิมพ์ The Nation 4 พฤศจิกายน 2533

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 จำนวนตู้ และบัตร เอทีเอ็ม กลุ่ม SIAMNET

ธนาคาร	จำนวนตู้บริการเงินด่วน	จำนวนบัตรบริการเงินด่วน
1. ไทยพาณิชย์	164	1,500,000
2. กสิกรไทย	172	1,400,000
3. กรุงศรีอยุธยา	66	600,000
4. ทหารไทย	76	750,000
5. มหานคร	11	150,000
6. นครหลวงไทย	17	150,000
7. สหธนาคาร	17	170,000
8. ศรีนคร	29	180,000
รวม	552	4,900,000

แหล่งข้อมูล : ฝ่ายบริการอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.2 ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบต่อบริการประเภทอื่น

ถึงแม้ว่าบริการดังกล่าวนี้ จะเอื้ออำนวยความสะดวกรวดเร็ว แก่นายจ้างและลูกจ้าง รวมทั้งการสร้างรายได้ให้กับธนาคารด้านหนึ่ง และเป็นบริการที่ได้รับความนิยมบริการหนึ่ง แต่ในการให้บริการก็มีข้อขัดข้องเป็นอุปสรรคซึ่งควรได้รับการพัฒนาแก้ไข ดังนี้

ก) การส่งข้อมูลของนายจ้างให้กับธนาคาร

1) ข้อมูลมีลักษณะเป็น Printed listing มากกว่า Computer Media

ปกติข้อมูลที่นายจ้างส่งให้ธนาคารจะมี 2 ประเภท คือ ลักษณะของสื่อคอมพิวเตอร์ (Computer Media) เช่น เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก หรือแผ่นดิสเก็ต ซึ่งธนาคารจะมีความสะดวกและมีต้นทุนต่ำในการนำไปจัดเตรียมใช้กับคอมพิวเตอร์ต่อไป ข้อมูลในอีกลักษณะหนึ่งคือ ลูกค้าส่งข้อมูลบนแผ่นกระดาษ (Printed Listing) ซึ่งทำให้ธนาคารต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการบันทึกข้อมูลลงบนสื่อคอมพิวเตอร์ค่อนข้างสูง การที่ลูกค้านิยมส่งข้อมูลเป็นรายชื่อ เนื่องจากสะดวกและมีต้นทุนต่ำ แต่เป็นภาระของธนาคารที่จะต้องแปลข้อมูลให้เป็นสื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้เวลามากและมีต้นทุนสูง

2) เวลาที่นายจ้างส่งข้อมูลให้กับธนาคารกระชั้นชิดวันกำหนดจ่าย

โดยปกติธนาคารจะกำหนดให้นายจ้างจะต้องส่งข้อมูลให้ธนาคารก่อนกำหนดวันจ่ายอย่างน้อย 3 วันทำการ เพื่อธนาคารจะได้จัดเตรียมข้อมูลได้ทันการที่ลูกค้าส่งข้อมูลให้ในระยะเวลาระกัสนชิด ทำให้ธนาคารไม่สามารถจัดเตรียมข้อมูลเข้าระบบได้ทัน ซึ่งธนาคารอาจจะแก้ไขโดยการให้สาขาเจ้าของบัญชีนั้นทำรายการ ณ เคาน์เตอร์สาขานั้น ๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระและค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น

3) นายจ้างไม่ได้แจ้งเพิ่มเติมสำหรับกรณีที่มีพนักงานเข้าใหม่

ปกติพนักงานลูกจ้างทุกคนที่รับเงินเดือน โดยการ โอนเข้าบัญชีนั้น ธนาคารจะสร้าง File รายชื่อ เพื่อรองรับการเครดิตเงินเดือนในแต่ละเดือนไว้ล่วงหน้า เมื่อมีพนักงานรายใหม่แต่นายจ้างไม่ได้แจ้งให้ธนาคารทราบ เมื่อถึงปลายเดือนก็ไม่สามารถเครดิตเงินเข้าบัญชีได้ ซึ่งธนาคารจะต้องเสียเวลาในการแก้ไขเพิ่มเติม

4) ความไม่แน่นอนในการส่งข้อมูลของนายจ้างให้กับธนาคาร

นอกจากความไม่แน่นอนในด้านเวลาที่นายจ้างส่งช้า-เร็ว หรือไม่ส่งข้อมูลให้กับธนาคารในแต่ละงวดการจ่ายเงินแล้ว นายจ้างบางรายมีความไม่แน่นอนในการส่งรหัส (Code) ของข้อมูลให้กับธนาคารกล่าวก็คือ ธนาคารจะให้รหัส (Code) ประจำตัวนายจ้าง (บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานราชการ) แต่ละรายไว้ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลของธนาคาร นายจ้างบางรายจะได้รับรหัส (Code) ประจำบริษัทมากกว่า 1 รหัส เนื่องจากมีเงินจ่ายหลายประเภท

เช่น ค้างจ่าย เงินเดือน ค่าคอมมิชชั่น หรือนายจ้างบางรายแยกประเภทของพนักงานเป็นระดับผู้บริหารกับพนักงานทั่วไป การที่นายจ้างได้รับรหัส (Code) สำหรับรายการจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ หลายประเภท จำเป็นที่จะต้องส่งข้อมูลในแต่ละงวดการจ่ายให้ถูกต้องตรงกับรหัสที่ธนาคารได้กำหนดไว้ มิเช่นนั้นก็จะเกิดความยุ่งยากกับธนาคารเองในการเก็บข้อมูลสถิติ

ข) ระยะเวลาในการจ่ายเงินเดือน/ค่าจ้าง

การจ่ายเงินเดือน/ค่าจ้าง นิยมทำกันทุกๆ สิ้นเดือน แม้จะมีบางรายซึ่งจ่ายทุก ๆ ครึ่งเดือน หรือเป็นรายสัปดาห์ แต่ส่วนมากจะนิยมจ่ายทุก ๆ สิ้นเดือน ซึ่งถ้ามีเป็นจำนวนมากก็จะสร้างภาระให้กับธนาคารผู้จ่ายในการจัดเตรียมข้อมูล และระบบคอมพิวเตอร์ธนาคารซึ่งจะรับงานมากเกินไป ดังนั้นจะต้องมีการกระจายวันที่จ่ายไม่ให้วันจ่ายเงินเดือนกระจุกตัวอยู่วันสิ้นเดือนมากเกินไป

ค) ผลกระทบต่อบริการประเภทอื่น

1) ผลกระทบต่อระบบบริการเงินด่วน เอทีเอ็ม

เนื่องจากลูกค้าที่รับเงินเดือน/ค่าจ้าง จะต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ซึ่งส่วนมากจะใช้บัตรเอทีเอ็ม ในการเบิกถอนเงินเดือน/ค่าจ้าง ดังนั้นจึงมีผลกระทบต่อบริการเงินด่วนเอทีเอ็ม ซึ่งมีผู้ใช้เป็นจำนวนมากในช่วงเวลาสิ้นเดือน ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีระบบเครือข่าย (Pool) ช่วยให้เกิดความคล่องตัวขึ้นก็ตาม แต่การขัดข้องที่เกิดขึ้นกับตู้บริการตู้ใดตู้หนึ่ง อาจจะทำให้ต้องปิดระบบเพื่อทำการแก้ไข ดังนั้นในช่วงปลายเดือนระบบพูล (Pool) มักจะเกิดปัญหาบ่อยครั้งเป็นภาระของธนาคารเจ้าของตู้ ในด้านค่าใช้จ่ายและภาพพจน์ที่เสียหาย

2) ผลกระทบต่อการทำกำไรของตัวบริการเอง

ความไม่คุ้มค่าเกิดขึ้นได้ ในกรณีที่ลูกค้าผู้รับเงินเดือนมีเงินเดือนต่ำ หรือเมื่อมีการโอนเงินเข้าบัญชีแล้ว มีการถอนออกหมดในทันที เพราะธนาคารจะไม่ได้รับประโยชน์จากการนำเงินคงเหลือในบัญชี (Old Balance) ไปหาผลประโยชน์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ เป็นลูกค้ารายที่ธนาคารยกเว้นค่าธรรมเนียมให้ด้วยแล้ว การจ่ายเงินด้วยระบบนี้ก็เป็นเพียงการจ่ายผ่านจากนายจ้างสู่ลูกค้า โดยที่ธนาคารต้องแบกภาระต้นทุนไว้แต่เพียงผู้เดียว

3.2.3 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการให้บริการระบบจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติ

ก) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ลูกค้า

- 1) มีความสะดวกปลอดภัย เนื่องจากไม่ต้องรับเงินสดหรือเช็ค
- 2) ลดค่าเสียโอกาสในการถือเงินสด (Opportunity Cost of Cash Holding)

เมื่อธนาคารโอนเงินเข้าบัญชีในเวลา 7.00 น. ของวันกำหนดจ่ายเงินเดือน ถ้ายังไม่ถอนออกมาใช้ธนาคารก็จะคิดดอกเบี้ยเงินฝากให้

3) สามารถใช้คำสั่งให้จ่ายเงิน (Standard Order) หรือคำสั่งพิเศษอื่น ๆ แก่ธนาคาร เช่น การโอนไปเข้าบัญชี ณ ต่างสำนักงาน การหักบัญชีเงินกู้ ฯลฯ

4) สามารถใช้บัตรบริการเงินด่วนเบิก-ถอนได้ทั่วประเทศ ตามสาขาที่มีการออนไลน์

ข) ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนายจ้าง

1) สะดวกและประหยัดเนื่องจากไม่ต้องจัดเตรียมเช็คหรือเงินสด

2) การบริหารการเงินเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากไม่ต้องเบิกเงินสดมาเตรียมจ่าย นายจ้างบางราย (หน่วยราชการ) สามารถต่อรองให้ธนาคารจ่ายเงินเดือน/ค่าจ้างให้ตนไปก่อนจึงตัดบัญชี

3) ทราบวันที่จะถูกหักบัญชีแน่นอน เนื่องจากมีการตกลงกับธนาคารเป็นที่แน่นอนแล้วว่าจะต้องมีการโอนเงินเข้าบัญชีในวันที่เท่าใด

ค) ผลประโยชน์เกิดกับธนาคาร

1) สร้างรายได้ให้ธนาคารจากค่าธรรมเนียม และการนำเงินคงเหลือในบัญชี (Old Balance) ไปหารายได้

2) สร้างภาพพจน์ที่ดีแก่คนทั่วไปให้เห็นคุณค่าแข่งขัน

3) ลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการ Clearing Check

4) เพิ่มคุณค่าของบัตร ATM

5) เพิ่มลูกค้าเงินฝากของธนาคารได้รวดเร็ว

6) เป็นแรงจูงใจให้ลูกค้าใช้บริการของธนาคารมากขึ้น

7) สามารถใช้ลูกค้าจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติเป็นฐานลูกค้าสินเชื่อบุคคล เช่น ธนาคารกรุงไทย ซึ่งใช้ฐานลูกค้าในส่วนนี้ ในการสร้างสินเชื่อบุคคลประเภท "กรุงไทยธนวิญ" เนื่องจากลูกค้าของธนาคารเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือข้าราชการ ซึ่งมีความมั่นคงในการทำงาน มีการเปลี่ยนแปลงน้อย ธนาคารจึงสามารถใช้ประโยชน์จากลูกค้ากลุ่มดังกล่าวในการสร้างรายได้ให้กับธนาคารได้ ในลักษณะของสินเชื่อเบิกเงินวงเงินรายได้/เดือน ซึ่งธนาคารได้รับประโยชน์ในรูปดอกเบี้ยเงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี ธนาคารพาณิชย์รายอื่น ๆ ที่มีบริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติก็มีความพยายามที่จะสร้างรายได้ในรูปแบบดังเช่นวิธีการดังกล่าวนี้ เช่น ซุปเปอร์ เอทีเอ็ม ของธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นต้น แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก อันเนื่องมาจากตัวฐานลูกค้าคณะ

ประเภท เนื่องจากลูกค้าของธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ส่วนมากจะเป็นบริษัทห้างร้านเอกชน ซึ่งพนักงานมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย และรายได้ค่อนข้างสูงกว่าข้าราชการรัฐวิสาหกิจ จึงไม่นิยมใช้บริการดังกล่าวนี้

สรุป

บริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติในประเทศไทย เป็นระบบที่ได้รับการพัฒนาจากระบบ Giro Credit ของอังกฤษ และระบบ Direct Deposit ของสหรัฐอเมริกา การนำระบบดังกล่าวมาใช้ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่ยังมีปัญหาข้อบกพร่องสำหรับการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์ การใช้บริการดังกล่าวนี้ ได้รับความนิยมควบคู่ไปกับการใช้บริการเงินด่วนเอทีเอ็ม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากบริการจ่ายเงินเดือนอัตโนมัติจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อบริการเงินด่วนเอทีเอ็ม อย่างไรก็ตามประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากบริการดังกล่าวนี้ มีหลายประการ ทั้งประโยชน์กับผู้รับบริการ และธนาคารผู้ให้บริการเอง ในบทต่อไปจะได้ศึกษาถึงต้นทุนในการให้บริการของธนาคารพาณิชย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย